

REKABET BÜLTENİ

Ekim 2020

**Dış İlişkiler ve Rekabet Savunuculuğu
Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Esmâ TEMEL

M. Akif KAYAR

Murat AYBER

Nur Seda KÖKTÜRK

Mehmet Fazıl ÖZKUL

Bilge TANRISEVEN

Betül GÜLSERDİ

Derya ERFİDAN

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2020 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	7
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	12
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	15

2020 yılının üçüncü çeyreğinde rekabet hukuku, iktisadı ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde sonuçlanan dört soruşturma ve bir muafiyet kararına yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise Birleşik Krallık, Avrupa Birliği, Meksika, Polonya ve Japonya rekabet otoriteleri tarafından alınan önemli kararlara yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde Ankara İdare Mahkemeleri ve Danıştay tarafından Rekabet Kurulu’nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise Rand Journal of Economics’te yayımlanan “*Dikey Yapılanma ve Yenilik: Çip Sistemi ve Akıllı Telefon Endüstrileri Üzerine Bir Çalışma*” başlıklı makale ile Journal of Antitrust Enforcement’ta yayımlanan “*Batık Yatırımların Korunması Rekabet Hukuku için Ekonomik bir Gerekçe mi ?*” başlıklı makalelerin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

- **ARÇELİK ve VESTEL'in Rekabete Duyarlı Bilgi Değişimi Yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesini İhlal Etmediklerine Karar Verilmiştir.**

Karar Tarihi:
02.01.2020

Karar Sayısı:
20-01/13-5

Türü:
Soruşturma

ARÇELİK'in Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik (Pişmanlık Yönetmeliği) kapsamında ARÇELİK ve VESTEL'in rekabete duyarlı bilgi değişimi yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasıyla yaptığı pişmanlık başvurusu üzerine yapılan önaraştırma sonucunda teşebbüsler hakkında soruşturma açılmıştır.

ARÇELİK'ten VESTEL'e doğru gerçekleşen bilgi akışının, ARÇELİK'in haberi olmadan VESTEL'in ARÇELİK Satış Trakya Bölge Yöneticisi aracılığıyla bilgi sızdırması yoluyla gerçekleştiği kanaatine varılmıştır. Kurul dosya özelinde bilgi değişiminin iki taraf arasında ancak birinin haberi olmadan gerçekleştiği, kendisinden bilgi sızdırılan tarafın yani ARÇELİK'in durumu öğrendiğinde Kuruma başvurduğu, söz konusu bilgi akışından haberdar olmadığını ileri sürdüğü ve deliller çerçevesinde gerçekten haberdar olmadığını ispatladığı, dolayısıyla ARÇELİK'in VESTEL'in geleceğe ilişkin davranışlarını belli bir yönde etkilemeye çalışmadığı, böyle bir etkiden haberi dahi bulunmadığı, kendi geleceğe ilişkin stratejisini VESTEL'e aktardığı bilgilere ve VESTEL'in bu bilgilere vermesini beklediği cevaba göre şekillendirmediği, aksine, bağımsız ve tek taraflı olarak belirlemeye devam ettiği, bu durumun bir anlaşmanın veya uyumlu eylemin varlığı için rekabet hukuku açısından aranılan ortak irade unsurunu sağlamadığı tespitinde bulunmuştur.

Bu çerçevede iki teşebbüs arasında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında bir anlaşma veya uyumlu eylemin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kurul ayrıca piyasa verilerinin de, iki teşebbüs arasında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma ya da uyumlu eylem olması halinde ortaya çıkması beklenen görünümü desteklemediğine karar vermiştir.

- **Müşteri Paylaşımı Yapmak Suretiyle 4054 sayılı Kanun'u İhlal Ettikleri İddiası ile Haklarında Soruşturma Yürütülen 36 Teşebbüsten TNT, UPS, DHL EXPRESS ve YURTIÇİ KARGO'ya İdari Para Cezası**

Karar Tarihi:
02.01.2020

Karar Sayısı:
20-01/13-5

Türü:
Soruşturma

Haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslerin posta/kargo taşımacılığı pazarında, gerek yurt içinde gerekse uluslararası taşımacılıkta yeterli dağıtım ağına sahip olmamalarından kaynaklı olarak, kendi faaliyetlerinin yeterli olmadığı alanlarda hizmet alımı gerçekleştirmek suretiyle müşterilerine eksiksiz hizmet sunmayı amaçladığı bir sistem olan yeniden satış çalışma modeliyle faaliyet gösterdikleri tespit edilmiştir.

Dosya kapsamında hizmet satan teşebbüsler HST, aldıkları hizmeti müşterilerine satan teşebbüsler ise YST olarak adlandırılmıştır. Soruşturma sonucunda, HST'lerin daha önceden çalışmakta olduğu, halen hesaplarında aktif olduğu görülen ya da "cari" olarak andıkları ve hâlihazırda HST ile çalışmakta olan müşterilere YST'lerin satış yapmasını yasakladığı tespit edilmiş ve yapılan değerlendirmede, objektif kriterlere göre tespit edilmiş münhasır müşteri gruplarının olmayışının ve hem aktif hem de pasif satışların yasaklanmış olmasının soruşturulan eylemleri grup muafiyeti kapsamında çıkardığı sonucuna varılmıştır. Yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesinde ise Kanun'un 5. maddesindeki ilk iki koşulu taşımadığı anlaşılan soruşturma konusu anlaşmalar için, bireysel muafiyet koşullarının kümülatif nitelik taşıması nedeniyle, son iki şart bakımından ayrıca inceleme yapılmamıştır.

Bu çerçevede HST konumundaki TNT, UPS, DHL EXPRESS ve YURTIÇİ KARGO'nun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri; YST konumundaki diğer 32 teşebbüse ise ihlal isnadında bulunamayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Teşebbüsler hakkında takdir edilen idari para cezasının hesaplanmasında teşebbüslerin ayrı ayrı taraf olduğu ikili anlaşmaların sayısı, ihlal neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel zararın büyüklüğü, ihlalin süresi ve tekerrür göz önüne alınmıştır.

- **Trafik Sinyalizasyon Sektöründe Faaliyet Gösteren 9 Teşebbüse İhalelerde Danışıklı Teklif Vermek Suretiyle 4054 sayılı Kanun’u İhlal Ettikleri için Ceza Verilmiştir.**

Karar Tarihi:
12.03.2020

Karar Sayısı:
20-14/191-97

Türü:
Soruşturma

Dosya konusu soruşturma sürecinde teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen pek çok belgenin, trafik sinyalizasyon sistemleri ve ledli sistemler alımları amacıyla KGM ve belediyeler tarafından düzenlenen pek çok ihalede rakip teşebbüslerin ihale öncesinde birim fiyat tekliflerini paylaştıklarına, ihale dosyalarını birbirinin yerine hazırladıklarına ve ihale dosyasının idareye rakip firmalarca teslim edildiğine işaret ettiği tespit edilmiştir.

Bu çerçevede teşebbüslerin yaklaşık maliyetin belirlenmesi sürecinde danışıklı hareket ederek belirlenecek yaklaşık maliyeti etkilemeleri ve ihalede teklif aşamasında danışıklı hareket ederek ihale fiyatını etkilemeleri şeklinde iki yolla ihale fiyatını yükselttikleri ve ihaledeki rekabeti azalttıkları görülmüştür.

Bu bağlamda hakkında soruşturma yürütülen taraflardan MOSAŞ/RAYENNUR ekonomik bütünlüğü, AAB, NÇT, BUHARALILAR, TANDEM, ASYA TRAFİK, İSHAKOĞULLARI ve TANKES’in ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettikleri tespitine ulaşılmış, soruşturma tarafı teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal eden eylemleri, “karteller” kategorisinde değerlendirilerek temel para cezasına esas oran tüm ihlal tarafı teşebbüsler bakımından %2 olarak belirlenmiştir.

- **BP, OPET, PO ve SHELL ve TOTAL Hakkında Yürütülen Soruşturmada BP, OPET, PO ve SHELL’in Bayilerinin Yeninden Satış Fiyatlarını Belirlemek Suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. Maddesini İhlal Ettikleri Sonucuna Varılmıştır.**

Karar Tarihi:
12.03.2020

Karar Sayısı:
20-14/192-98

Türü:
Soruşturma

Dosya kapsamında BP, PO ve SHELL’e yönelik yapılan değerlendirme kapsamında; yerinde incelemelerde elde edilen belgelerin teşebbüslerin bayilerinin fiyatına müdahale ettiklerini gösterir nitelikte olduğu, buna ek

olarak teşebbüslerin bayilerine ve EPDK'ye bildirdikleri tavan fiyatlar ile bayilerinin uyguladığı minimum pompa satış fiyatları karşılaştırıldığında, bayilerinin pompa satış fiyatlarının çok yüksek oranlarda teşebbüsler tarafından belirlenen tavsiye fiyatlara eşit olması dikkate alınmıştır. OPET'e yönelik yapılan değerlendirme kapsamında ise; OPET'in bayilerine ve EPDK'ye bildirdiği, tavsiye niteliğinde olması gereken tavan fiyatlar ile bayilerinin uyguladığı minimum pompa satış fiyatlarının çok yüksek oranda benzerlik gösterdiği, OPET'in bu durumunun, rekabeti ihlal ettiği sonucuna varılan BP ve SHELL ile, bir başka ifadeyle rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı örneklerle oldukça benzer olduğu, öte yandan OPET bakımından tespit edilen bu oranların, bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit etmediği sonucuna ulaşılan TOTAL'inkinden de son derece ayrıştığı, sonuç itibarıyla OPET'in bayilerinin pompa satış fiyatlarının çok yüksek oranlarda OPET tarafından belirlenen tavsiye fiyatlara eşit olmasının, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı örneklerle büyük benzerlik gösterirken, rekabetin engellenmediği, bozulmadığı ve kısıtlanmadığı örneklerle benzerlik taşımadığı ve bu durumun OPET'in teşvik ya da müdahalesinden kaynaklanmadığına ilişkin olarak ekonomik ve rasyonel gerekçeler de tespit edilemediği göz önüne alınmıştır.

OPET'in, bayilerinin yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği dosyada OPET, PO, SHELL ve BP'nin ihlal tespitine konu eylemleri, "diğer ihlaller" kategorisinde ele alınmıştır.

- **TRAKYA CAM ile on dokuz bayi arasında imzalanması öngörülen Yetkili Bayilik Sözleşmesi'ne muafiyet tanınmamıştır.**

Karar Tarihi:
25.06.2020

Karar Sayısı:
20-31/382-171

Türü:
Muafiyet

Dosya kapsamında ilgili ürün pazarı konuyla ilgili geçmiş Kurul kararları da göz önünde bulundurularak, "düzcamlar pazarı" olarak belirlenmiş ve sağlayıcı konumundaki TRAKYA CAM'ın bu pazardaki pazar payının 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara ilişkin Grup Muafiyeti Tebliğinde belirtilen %40 pazar payı eşiğinin aştığı tespit edilerek Sözleşme'nin grup muafiyetinden yararlanamadığı sonucuna varılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde çerçevesinde yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesinde ise Sözleşme'nin TRAKYA CAM'ın daha önce Rekabet Kurulunun muafiyet kararına konu olmuş ve uygulanagelen yetkili satıcılık sistemini düzenleyen sözleşme ile aynı nitelikte olduğu, bu çerçevede uygulama sonuçlarının görülebileceği incelenen dağıtım sistemiyle etkinlik

kazanımının gerçekleştiğine veya gerçekleşeceğine dair yeterli derecede kesinlik sağlayabilmek adına yapılacak değerlendirmelerin çok daha somut verilerle desteklenmesi gerekirken, yetkili satıcılık sisteminin etkinlik kazanımları ve iyileşme sağladığına ve bu etkinlik kazanımlarının ve iyileşmenin sübjektif olmaktan öteye geçerek objektif olarak, ekonominin geneline ve tüketicinin tamamına sağladığı katkıya ilişkin olarak teşebbüs tarafından yeterli açıklamaların getirilmediği ve somut verilerin sunulmadığı değerlendirilerek Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bendinde yer alan koşulların sağlandığının ortaya konulamadığı gerekçesiyle bildirim konu Sözleşme'ye bireysel muafiyet tanınmamıştır.

- **Birleşik Krallık Rekabet ve Piyasalar Otoritesi Online Platformlar ve Dijital Reklamcılıkla İlgili Nihai Raporunu Yayınladı**

Birleşik Krallık Rekabet ve Piyasa Otoritesi (CMA) online platformlar ve dijital reklamcılıkla ilgili nihai raporunu 1 Haziran 2020’de yayınladı. Çalışmaya göre Facebook ve Google Birleşik Krallık’taki dijital reklamcılık pazarında önemli pazar gücüne sahip ve internet aramaları, sosyal medya ve haber gazeteciliği dahil olmak üzere diğer piyasaları da etkiliyor.

Rekabet ve Piyasalar Otoritesinin rapordaki önemli bulguları şunlar:

- Birleşik Krallık’ta 7.3 milyar £ değerindeki arama reklamcılığı pazarının %90’ı Google tarafından kontrol edilirken 5.5 milyar £ değerindeki görüntüleme esaslı reklam pazarının %50’den fazlasını Facebook elinde tutuyor.
- Google’ın reklam ücretleri en yakın rakibi Bing’den %40’a kadar daha yüksek. Bu da reklam verenlerin maliyetlerini artırıyor ve reklam verenler Google’a reklam vermeleri gerektiğini ve daha sonra bu artan maliyetleri son kullanıcılara yansıtabileceklerini düşünüyor.
- Pazar gücü bu büyük platformların hakim durumlarını güçlendirmelerini sağlıyor. Her iki şirket şu an “benzersiz şekilde” kullanıcı verilerine erişebiliyor ve bu verileri, reklamları bireysel kullanıcılara yönlendirmek ve sundukları hizmetleri biçimlendirmek için kullanıyor.
- Şirketler, pazar gücünü, tüketicileri kendilerine veri sağlamaya zorlayarak kullanıyor: Kullanıcılar Facebook’u kullanmak için kişisel reklamları kabul etmek zorunda ve Google cihaz üreticilerine arama uygulamasının mobil cihazlarda varsayılan seçenek olması için yılda 1.9 milyon £ ödüyor.

CMA nihai raporunda dijital reklam pazarının çok geniş kapsamlı ve kendi kendini güçlendiren bir yapıda olduğunu ve mevcut yetkilerinin bu alanda yeterli olmadığı sonucuna vardı. CMA hükümetten bir dijital piyasalar birimi kurmasını ve büyük teknoloji şirketlerini bölmek ve sektördeki rekabet endişelerini gidermek için online platformlar arasında davranış kuralları uygulamak üzere yetkilendirmesini talep etti.

Kaynaklar:

<https://globalcompetitionreview.com/cma-proposes-regulatory-reform-combat-big-tech>

https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5efc57ed3a6f4023d242ed56/Final_report_1_July_2020_.pdf

- **AB Google/Fitbit İşleminde Nihai İnceleme Başlattı**

Avrupa Komisyonu 4 Ağustosta 2.1 milyar Dolar değerindeki Google'ın Fitbit'i satın alma işlemini detaylı olarak inceleyeceğini ilan etti. Google'ın önerdiği, Fitbit'in topladığı sağlık verilerini mevcut veri tabanlarından ayrı saklayacağı veri silosu çözümünü reddeden Komisyon işlemin Google'a online arama ve görüntüleme esaslı reklam pazarlarında avantaj sağlayıp sağlamayacağına dair derinlemesine inceleme yapacak. Ayrıca işlemin dijital sağlık sektöründeki etkileri ve Google'ın rakiplerin akıllı saatlerini Android işletim sistemiyle çalışmasını zorlaştırıp zorlaştırmayacağı incelenecek.

İlk inceleme Google'ın Avrupa Ekonomik Alanında online arama reklamcılığında hakim durumda olduğunu ve en azından 19 üye devlette online görüntüleme esaslı reklam hizmetleri pazarında güçlü bir konumda bulunduğunu gösterdi.

Giyilebilir cihaz pazarının önümüzdeki yıllarda önemli ölçüde büyüyeceği beklendiğinden, bu durumun bu cihazların kullanıcıların sağlığıyla ilgili topladığı verinin hızla artıracığına inanılıyor. Komisyon ilk incelemesinin sonucunda Fitbit'in topladığı bilgilerin Google arama motorunda ve diğer web sayfalarında gösterilen reklamların daha iyi ayarlanması için kullanılabilmesini tespit etmişti.

Kaynak:

<https://globalcompetitionreview.com/big-data/eu-takes-closer-look-googlefitbit-deal>

- **Meksika Rekabet Otoritesi Tarafından Dijital Reklamcılık Hizmetleri Pazarında Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Soruşturması Başlatıldı**

Meksika Federal Ekonomik Rekabet Komisyonu (COFECE) 24 Ağustosta pazardaki teşebbüslerin rekabet kurallarına uyup uymadığını tespit etmek için dijital reklamcılık pazarında hakim durumun kötüye kullanılması ile ilgili bir soruşturma başlattığını açıkladı. Yapılan açıklamada pazardaki şirketlerin hizmetlerini birlikte satıp satmadıkları ya da maliyetleri yükseltip yükseltmedikleri, üretim sürecini değiştirip değiştirmedikleri ya da talebi azaltıp azaltmadıklarına odaklanılacağı belirtildi.

Soruşturma başlamadan bir ay önce otorite tarafından dijital pazarların gelişiminin izlenmesi ve sektördeki soruşturma ve birleşme incelemelerinin desteklenmesi için bir dijital birim kurulmuştu.

Kaynaklar:

<https://www.concurrences.com/en/bulletin/news-issues/august-2020/the-mexican-competition-authority-investigates-possible-relative-monopolistic>

<https://globalcompetitionreview.com/digital-markets/mexico-probes-digital-ad-market>

- **AB Komisyonu Dikey Grup Muafiyeti Tüzüğü'nün Değerlendirilmesiyle İlgili Çalışma Belgesi Yayınlandı**

Dikey Grup Muafiyeti Tüzüğü'nün Değerlendirilmesiyle İlgili Komisyon Çalışma Belgesi 8 Eylül 2020'de yayınlandı. Belgeye göre mevcut tüzük ve kılavuzlar hala faydalı olsa da 2010 tarihli tüzüğün kabul edilmesinden bu yana pazarda önemli değişiklikler oldu. Bunun nedeni özellikle online satışların artması ve online platformlar gibi yeni oyuncuların ortaya çıkması. Sonuç olarak fiyat parite koşulu ve online satışlar ile reklamcılıkta kısıtlamalar gibi yeni tip dikey kısıtlamalar yaygınlaştı.

Dikey grup muafiyeti tüzüğü'nün bazı hükümleri artık yeterince açık olmadığı ve bazılarının da uygulaması zor olduğu ya da "mevcut iş ortamına" uyarlanamadığı için, yasal belirliliği sağlamak amacıyla pazardaki güncel gelişmeler ışığında bu konuların ele alınacağı belirtildi.

Bu belgeden sonra bir etki değerlendirmesi yapılacak ve kamuoyunun görüşü alınacak. Komisyon gelecek yıl bir taslak hazırlamayı düşünüyor. Yeni gözden geçirilmiş tüzüğün ise mevcut tüzüğün süresinin dolacağı 31 Mayıs 2022'de yürürlüğe girmesi bekleniyor.

Kaynaklar:

https://ec.europa.eu/competition/consultations/2018_vber/staff_working_document.pdf

<https://globalcompetitionreview.com/digital-markets/eu-confirms-plans-update-vber>

- **JFTC Amazon Japonya'nın Üstün Pazarlık Konumunun Kötüye Kullanılması Vakasındaki Gönüllü Taahhütlerini Kabul Etti**

20 Eylülde Japonya Adil Ticaret Komisyonu (JFTC) Amazon Japonya'nın tedbir taahhütlerini kabul etti. İlgili vakada şirketin, tedarikçilerinden rakiplerle fiyatları eşleştirmeleri sonucunda sağlanan indirimler için ödeme yapmalarını talep etmesi, fazla stoku olan ürünlerde indirim yapmaya

zorlaması ve makul olmayan ürün iadeleri yoluyla üstün pazarlık konumunu kötüye kullandığından şüpheleniliyordu. Amazon Japonya 1400 tedarikçiye 19 Milyon Dolar geri ödemeyi ve ortaklık ücretlerini gözden geçirmeyi kabul etti. Sözleşme süresince pazarlama programları için aldığı ücretlerin kullanılmayan kısmını elinde tuttuğundan şüphelenilen Amazon Japonya, kullanılmayan fonları da geri ödeyecek.

JFTC Aralık 2018'de gönüllü çözüm taahhütleri getiren bir kılavuz yayınlamıştı. Amazon Japonya JFTC'nin ele aldığı beşinci gönüllü taahhüt vakası. Amazon Japonya'nın tedarikçileri karşısındaki üstün pazarlık konumunu kötüye kullandığından şüphelenilen iki buçuk yıllık soruşturma sonucunda dosya şirketin tedarikçilere geri ödeme yapmayı ve şüpheli uygulamalara son vermeyi taahhüt etmesinin onaylanmasıyla kapandı.

Kaynaklar:

<https://www.mlex.com/GlobalAdvisory/DetailView.aspx?cid=1221497&siteid=244&rdir=1>

<https://www.mlex.com/GlobalAdvisory/DetailView.aspx?cid=1232340&siteid=244&rdir=1>

<https://www.mlex.com/GlobalAdvisory/DetailView.aspx?cid=1026023&siteid=244&rdir=1>

Polonya Rekabet ve Tüketiciyi Koruma İdaresi'nden Gazprom'a Rekor Ceza

Polonya Rekabet ve Tüketiciyi Koruma İdaresi, Nord Stream 2 boru hattının inşası için yapılan ortak finansman anlaşmasını bildirmemesiyle ilgili tartışmalı bir onaysız kapanış incelemesi sonucu Gazprom'a 6.48 milyar Euro para cezası verdi. Projede yer alan diğer beş şirkete de toplam 52 milyon Euro para cezası verildi.

Polonya rekabet otoritesi 7 Ekimde Gazprom'a verebileceği en yüksek para cezasını - yıllık cironun %10'u - uyguladığını ilan etti. Tüketicilerin tek bir sağlayıcıya bağımlılığı artacağı ve Gazprom proje maliyetlerini fiyatları artırarak karşılayabileceği için Nord Stream 2 projesinin AB çapında Gazprom'un müzakere konumunu yükselteceği ve gaz fiyatlarını artıracığı belirtildi. Ayrıca, sonuç olarak Polonya'ya sunulan doğal gaz arzı tehlikeye girecek ve AB'nin bu ürün için Rusya'ya bağımlılığı artacaktı.

Polonya'nın verdiği para cezası tek bir firmaya bir rekabet otoritesi tarafından verilen en yüksek ceza. Ayrıca verilen toplam ceza tek bir vakada verilen en yüksek ceza olma özelliğini taşıyor.

Kaynak:

<https://globalcompetitionreview.com/gun-jumping/poland-issues-record-breaking-antitrust-fine-gazprom>

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 2014/2328 Esas, 2020/1062 Karar Sayılı**

Kararı:

4054 sayılı Kanunda yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemlere yönelik kararları almaya Rekabet Kurumu'nun karar organı olan Kurul yetkilidir.

Okumuş Akaryakıt İnşaat Turizm Gıda Ticaret Ltd. Şti. tarafından bayilik sözleşmesi hakkındaki şikayet başvurusunun 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek bulunmadığı gerekçesiyle Rekabet Kurumu I. Denetim ve Uygulama Dairesi Başkanlığı'nın kararıyla reddedilmesi işleminin iptali talebiyle açılan dava ilk derece mahkemesi tarafından red edilmiştir.

Davacı taraf temyiz başvurusunda bulunmuş, Danıştay kararında "...4054 sayılı Kanunun 4. maddesinin ihlal edildiği yönündeki başvuruların, Kurum'un karar organı olarak Kurul tarafından karara bağlanması gerektiği" gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

○ **Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi 2019/2889 Esas, 2020/894 Karar Sayılı Kararı:**

Kurul kararı sonucunda yer verilen tüm maddelerdeki olaylar ve durumlar ile dayanak bütün mevzuat hükümleri eksiksiz şekilde işlemleri bakımından incelenmeli ve gerekçelendirilmelidir.

Trakya Cam San. A.Ş. tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle Rekabet Kurulu'nca hakkında tesis edilen idari para cezası işleminin iptali talebiyle açılan dava ilk derece mahkemesi tarafından red edilmiştir.

Davacı taraf istinaf başvurusunda bulunmuş, Bölge İdare Mahkemesi, kararında; "...uyuşmazlığın 4054 sayılı Kanunun 4.ve 6.maddeleri kapsamında ve sadece davaya konu Kurul kararıyla verilmiş olan idari para cezası yönünden incelendiği, kararın 3. maddesinde yer alan "Sanayici Müşteri Satın Alma Sözleşmesi" ne 24.01.2013 tarih ve 13-07/73-42 sayılı Kurul kararıyla verilen muafiyetin 4054 sayılı Kanununun 13.maddesi uyarınca geri alınması kısmına ilişkin olarak mevzuat hükümlerinin aktarılmadığı, uyuşmazlığa konu olay anlatılırken bu maddelerdeki karara gerekçe olan olaylar, durumlar ile sebeplere yer verilmediği ve kararın bu maddeler yönünden gerekçelendirilmediği..." gerekçesine yer vererek söz konusu kararı kaldırmıştır.

Erişim:

<http://rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=2b5be4a6-33f4-4d5e-bf8d-6dd7023d492d>

- **Ankara 12. İdare Mahkemesi'nin 2019/1671 Esas, 2020/864 Karar Sayılı Kararı:**

Rekabet Kurulu'nun tesis ettiği yoğunlaşma işlemleri sadece rekabet hukuku açısından bir onay anlamında olup özel hukuk kuralları çerçevesinde geçerlilik kazandırıcı işlemler olarak kabul edilemez.

Türk Tuborg Bira ve Malt San. A.Ş. tarafından hukuken geçerli bir devir sözleşmesi bulunmadığı halde "Tekel Birası" markasının ve tescil edilen şeklin Anadolu Efes A.Ş. tarafından devralınması talebine ilişkin Rekabet Kurulu'nun ciro eşiklerinin aşılmaması nedeniyle izne tabi olmadığına dair 07/02/2019 tarih ve 19-06/54-20 sayılı idari kararına karşı dava açılmıştır.

Mahkeme tarafından "...rekabet otoritesinin evveliyetle incelemesi gereken husus; şu veya bu sebeple geçersiz olan sözleşmenin durumu olmayıp, kendisine sunulan ve/veya bilgi belge istenerek tamamlanan. veriler ışığında bir analiz yaparak sonuca varmak olup, yaptığı inceleme sonucunda, rekabetçi bir problem görmemesi ve işleme izin vermiş olması halinde sadece rekabet hukuku açısından bir onay verildiği, özel hukuk kuralları çerçevesinde farklı prosedürlere tabi farklı işlemlere geçerlilik kazandırdığının kabulüne olanak olmadığı, tarafların herhangi bir aşamada işlemde vazgeçebilecekleri, izin öncesi ya da sonrası süreçte birleşme/devralmayı gerçekleştiremeyecekleri açıktır..." gerekçesiyle dava red edilmiştir.

Erişim:

<http://rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=0cfefabe-896d-4b44-8d03-d98b77d6feca>

- **Danıştay 13. Dairesi'nin 2014/462 Esas, 2020/1774 Karar Sayılı Kararı:**

Rekabet otoritesinin soruşturma yürüttüğü ihlalle bağlantılı tüm ilgili pazarlar bakımından ayrıntılı inceleme yapması gerekmektedir.

Davacı teşebbüs tarafından Allergan A.Ş.'nin (Allergan) Botox markalı ürünü tedarik etmeyerek 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğine ilişkin şikayet üzerine Rekabet Kurulu'nun ön araştırma neticesinde soruşturma açmama kararına dair işlemin iptali istemiyle açılan dava red edilmiştir.

Davacı taraf temyiz başvurusunda bulunmuş Danıştay kararında, *"şikayet konusu eylemin Allergan'ın tek taraflı davranışı olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenmesi ve davalı idarece araştırmanın genişletilmesi suretiyle elde edilecek bilgi, belge ve deliller ışığında değerlendirilmesi ve her türlü şüpheden uzak bir şekilde açıklığa kavuşturulması için soruşturma açılması gerekirken, eksik incelemeye dayalı şikayetin ön araştırma aşamasında reddi ile soruşturma açılmasına gerek olmadığına ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk, bulunmamaktadır"* değerlendirmesini yaparak söz konusu kararı bozmuştur.

Erişim:

<http://rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=c6c26183-6f8d-43e9-910d-72cc416cacc2>

○ **Dikey Yapılanma ve Yenilik: Çip Sistemi ve Akıllı Telefon Endüstrileri Üzerine Bir Çalışma**

(Vertical Structure and Innovation: A Study of The SoC and Smartphone Industries)

Yayımcı: Rand Journal of Economics, (2020) 51-3

Yazar: Chenyu Yang

Bu makale, dikey bütünleşmenin ve tedarik zincirinde üst halkada hakim durumda yer alan firmaya Ar-Ge sübvansiyonu verilmesinin dikey olarak ayrılmış endüstrilerde yeniliği ve refahı nasıl etkilediğini incelemektedir. Makalede dikey bütünleşme- yenilik ve refah ilişkisi yenilikçi bir ürün olan akıllı telefon üretimi özelinde gösterilmektedir. Akıllı telefon üretiminde üretim zincirinde üst halkada bulunan firmalarla çip üreticileri, alt halkada bulunan firmalarla ağırlıklı olarak tasarım faaliyetlerini gerçekleştiren marka sahibi firmalar kastedilmektedir. Çip firmaları, performansla ilgili çekirdek teknolojiyi geliştirirlerken; marka sahibi firmalar, gelişen teknolojiyi yeni tüketici ürünlerinde yenilikçi tasarımlarla birleştirirler. Firmalar inovasyon kararı verirken, inovasyon nedeniyle gelecekte elde edebilecekleri potansiyel karları ve potansiyel zararlarını hesaplayarak karşılaştırırlar.

Simülasyon modelinden yararlanılan makaledeki ampirik modelde, ilk olarak dikey birleşme, ikinci olarak da üst halkadaki firmanın AR-GE konusundaki yeniklerinin, alt halkadaki oligopolist firmaları tamamlayıcı yeniliklere teşvik ettiği durum ele alınmaktadır. Model, ABD akıllı telefon pazarındaki 2009 ile 2013 arasındaki verileri kullanarak tahmin edilmektedir. Ampirik çalışma, çip ve telefon üreticilerinin yenilik ve fiyatlandırma politikalarını karşılıklı etkileşimle belirlediği dinamik bir kurguyu kapsamaktadır. Her dönemde çip üreticisi ve alt müşterileri önce çip fiyatlarını Nash pazarlığı yoluyla müzakere edip ardından telefon üreticileri Nash-Bertrand dengesinde toptan satış fiyatlarını belirlemektedir. Çip üreticisi ve telefon üreticileri arasındaki ikili pazarlığı modellemek, piyasa yapısındaki bir değişikliğin fiyatları nasıl etkilediğini ölçmeye olanak sağlamaktadır. Çip üreticileri, ürünün kalitesini artırmak için yatırım yaparlarken telefon üreticilerinin teknolojik sınırları çoğu zaman çip üreticisine bağlıdır.

Sonuçlar dikey bir birleşmeyle ortaya çıkan teşebbüsün yatırımlarını daha iyi koordine etmesinin yenilik ve refahı artıracağını ortaya koymaktadır. Ayrıca, üretim zincirinde yukarı yönlü inovasyonu sübvansiyon etmenin sektördeki yatırımı, yeniliği genele yayarken refahı da artırdığı

görülmektedir. Elde edilen sonuçlar rekabeti düzenleyici kuruluşların, özellikle yenilikçi endüstriler söz konusu olduğunda dikey entegrasyonda yatırımın potansiyel pozitif etkisini hesaba katmaları gerektiğini göstermektedir.

Erişim:

<https://doi.org/10.1111/1756-2171.12308>

○ **Batık Yatırımların Korunması Rekabet Hukuku için Ekonomik bir Gerekçe mi?**

(Is Protecting Sunk Investments an Economic Rationale for Antitrust Law?)

Yayımcı: Journal of Antitrust Enforcement (2020, 0, 1-41)

Yazarlar: Darryl Biggar ve Alberto Heimler

Rekabet hukukunun ekonomik temelleri son yıllarda sorgulanmaktadır. Darryl Biggar ve Alberto Heimler tarafından kaleme alınan ve Journal of Antitrust Enforcement 2020 yılı sayısında yayımlanan eser de bu gerçeğe vurgu yaptıktan hemen sonra alternatif bir hipotez ortaya koymaktadır. Hipotezin odak noktası "piyasa oyuncularının ilişkiye-özgü yaptıkları batık yatırımlar"dır. Öğretide nadiren karşılaşılan bir teknik terim olan "İlişkiye özgü yatırım" kavramını önceki akademik çalışmalarda Paul L. Joskow tanımlamıştır. Joskow'a göre; "İlişkiye özgü yatırımlar, bir kez yapıldığında, alternatif kullanımlarda değeri, başlangıçta belirli bir ticaret ilişkisini desteklemek için amaçlanan kullanımdaki değerden daha düşük olan yatırımlardır" şeklinde ifade etmiştir¹.

D. Biggar ve A. Heimler'e göre, rekabet hukukunun ekonomik temellerini oluşturmak üzere –ayrıntılarını tartışmaya değer- dört aday hipotez vardır. Yazarlar Biggar ve Heimler dört hipotezi sıraladıktan sonra eserlerinin ilerleyen bölümünde her dördü hakkındaki düşüncelerini ifade ederler:

- a. Toplam Refah Hipotezi (The Textbook Total Welfare Hypothesis): Rekabet hukukunun birincil amacının "üretici artışı" ve tüketici artışı" değerlerinin toplamından oluşan refahı artırmak olduğunu öne süren hipotez olarak atıfta bulunulmuştur. Son yıllarda çok sayıdaki ülkede uygulayıcıların hemfikir oldukları yaklaşım olduğu ifade edilmiştir.

¹Paul L. Joskow: *Vertical Integration; December 2, 2003 (Revised) Forthcoming, Handbook of New Institutional Economics, Kluwer.*

b. Tüketici Refahı Hipotezi:

Rekabet hukukunun birincil amacının "tüketici artışı" dolayısıyla tüketici refahını artırmak olduğunu öne süren hipotez olarak atıfta bulunulmuştur.

c. Sömürü Hipotezi:

Rekabet hukukunun birincil amacının sabit pazar gücü elde etmiş teşebbüslerin ticaret ortaklarını sömürmelerini engellemek olduğunu öne süren hipotez olarak atıfta bulunulmuştur.

d. Rekabetçi Sürecin Korunması Hipotezi:

Son yıllarda giderek geniş bir ekonomist kitlesi tarafından savunulan bir teori olarak atıfta bulunulmuştur. Yazarlar göre, bazı yorumcular "rekabet hukukunun rekabetçi süreci korunması gerektiği" söylemini öne sürseler de bu söylemin refah ekonomisinde bir temeli yoktur ve bu nedenle arzu edilen hedefler arasında öncelikleri sıralamada elverişli olamamaktadır. Sayıca daha fazla ekonomist tarafından savunulmasından hareketle, yazarlar rekabetçi sürecin korunması hipotezine karşı daha yoğun eleştiri getirmektedir. Örnek olarak, şu dört hususta hipotezin sessiz kaldığını ifade etmekte:

- Rekabetçi sürecin korunması, bir rekabet otoritesinin fiyat ayrımcılığını yasaklaması yahut desteklemesi konusunda çıkarımda bulunur mu?
- Rekabetçi sürecin korunması, darboğaz söz konusu olan bir kolaylık faaliyetinde rakiplere maliyetinde satış yapılması koşulunu getirmemizi konusunda çıkarımda bulunur mu?
- Rekabetçi sürecin korunması hipotezine göre, kayda değer maliyet etkinliği saylayan bir monopol (tekeli) oluşacak şekilde birleşme ve devralmalara izin verilmesi mi yoksa maliyet etkinliği göz ardı edilerek işleme izin verilmemeli mi?
- Rekabetçi süreci koruma hipotezine göre bir zirai ürünün egemen konumdaki alıcısının üreticilere (çiftçilere) teklif ettiği fiyatı azaltmasına sessiz mi kalınmalı yoksa egemen alıcı bu eylemden men edilmeli mi?

Yazarlar Biggar ve Heimler, kendi hipotezlerinin rekabet hukukunun ilişkiye özgü yatırımlarının (tarafarca atıl bırakılmaktan) korunması rolünün dikkate alınmasının birçok durumda kullanışlı olacağı görüşünü öne sürdükten sonra, bu görüşün aslında –yukarıda (a) başlığı ile takdim edilen- geleneksel toplam refah hipotezinin bir devamı olduğunu ifade etmekte. Batık yatırımlar ve bekletme tehdidi, eserin üç numaralı başlığı altında tanımlanmaktadır. Buna göre, taraflardan bir veya daha fazlası, süreklilik arz edecek bir ticari ortaklık için batık maliyete katlanmak durumundadır.

Örnek olarak, Avustralya'da veya benzeri kömür ihracatçısı bir ülkede teşebbüslerin kömür madenine ciddi yatırım yapmak durumunda oldukları gösterilmiştir. Bir başka örnek ise, Amazon kanallarından satış yapacak bir teşebbüsün ürün araştırma geliştirme için maliyete katlanacağı şeklindedir. Örnek olarak gösterilen batık maliyetler karşı tarafın "bekletme" tehdidine tabidir ki görece güçlü olan taraf ticari koşulları değiştirebilir. Bu tehdit nedeniyle görece zayıf olan ticaret ortağı değerli yatırımlar yapmaktan kaçınabilir ve üretim potansiyeli atıl kalır.

Makaleye göre, dört ana başlık altında toplanan hipotezler arasında (a) başlığı ile sunulan toplam refah hipotezi, ilişkiye özgü batık yatırımların korunması kavramını da içerecek şekilde genişletilerek benimsenmelidir.

Erişim:

<https://academic.oup.com/antitrust/advance-article/doi/10.1093/jaenfo/jnaa042/5917720?searchresult=1>

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.